

URZĘDNIK PRAWNIK

w połą-
czeniu
z

PRAWNIK

iem

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata
miejskowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie 5 zł. — ct.
półrocznie 2 „ 50 „
kwartalnie 1 „ 25 „
miesięcznie — „ 45 „

Numery poszczególne
po 25 „
Reklamacje nieopieczowane wolne są
od opłaty pocztowej.

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczbą 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opła-
tą 6 centów, kilkakrotnie za opłatą
5 centów, od wiersza drobnym
drukem.

Treść: Przegląd miesięczny (Procesy karne przeciw naczeln. sąd. pow. — Przyczyny złego. — Petycja o zwolnienie dokum. tabul. na niżej 100 zł. od legalizacji). — Swoboda nauki (C. d.). — Sądownictwo (Los dyurnistów sądowych. — Praktyka sądowa [Zasady orz. najw. Tryb. sąd. — Spr. tabularnych. — Do normy juryd. — Do proced. cyw. — Z Tryb. kasac. Z prawa karn. — 24. do 37.]) — Administracja (Reforma urzędów konserwatorskich w Galicji. — Normalja administr. — Praktyka administr. [Zasady orzeczeń władz centraln. — Orz. Tryb. państw. — Orz. minister. — 14. do 22.]) — Stowarzyszenia (Kosowskie Towarz. prawn. Sprawozdanie z czynn. Towarz. w r. 1886). — Wiadomości urzędowe (Mianowania. — Opróżn. posady) — Od Administracji. — Ogłoszenia prywatne.
O d e i n e k. Posady oficerów w pospolitem ruszeniu.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów, 25. lutego 1887 r.

Najnowsze procesy karne przeciw naczelnikom sądów powiatowych — Przyczyny złego. — Petycja o zwolnienie dokumentów tabularnych co do spraw wartości niżej 100 złr. od legalizacji.

Wielkie wrażenie wywołały w ubiegłych tygodniach procesy karne przeciw dwom naczelnikom sądów powiatowych, w okręgu lwowskiego sądu wyższego przeprowadzone.

Dzienniki krajowe, omawiając smutne te fakty, a oddając należne uznanie ogółowi naszego sądownictwa i sposobowi spełniania przez nie w prze-ważnej większości szaczonego swego zadania, zastanawiają się nad przyczynami tego chorobliwego zjawiska, jakie się w owych dwu procesach ujawniło. — Jedne upatrują takowe w systemie konfiskat, jaki w okręgu lwowskim od dłuższego czasu ujawniał się konfiskowaniem artykułów, które donosiły o luźnych w sądownictwie nadużyciach. „Kto zna życie w powiecie — pisze *N. Reforma* — kto wie, jak wielką władzę posiada naczelnik sądu, ten ła two się domyśli, że pokrzywdzone jed-
nostki nie łatwo znajdą sprawiedli-
wość, jeżeli tym, który krzywdę wy-
rządza, jest właśnie naczelnik sądu.
Ile odwagi, wytrwałości, a nawet po-
święcenia potrzeba, aby stanąć do
walki z nieuczciwym sędzią — na
ile przykrości, zmartwień, a nawet nie-
bezpieczeństw naraża się ten, który
taką walkę podejmie, wie tylko ten,
kto się tego rodzaju stosunkom na

provincji przypatrywał. To też osta-
tnią ucieczką pokrzywdzonych jest
dziennikarstwo, które osłaniając autora,
podaje fakta do wiadomości władz
naczelnich. Jeżeli jednak ta władza
zamiast wezwać obwinionego, aby pu-
blicznie oczyścił się z zarzutów, tłumi
takie głosy konfiskatami, wówczas
muszą wyrabiać się podobne stosunki
jakie nam wspomniane rozprawy wy-
kazały, — gdyż Pan Bóg wysoko,
a p. prezydent daleko. Każda z re-
dakcyj mogłaby mnóstwo przytoczyć
przykładów, ile zażaleń od najwiary-
godniejszych osób musiała rzucić do
kosza przez wzgląd na prokuratorję,
ale miejmy nadzieję, że to należy
już do przeszłości.

My z naszej strony dodamy,
że zwrot pomyślny w tym kierunku
już w ostatnich czasach zauważyliśmy,
gdy nie tylko sąd krajowy ale i sąd
wyższy kilkakrotnie zniósł podobne
konfiskaty przez prokuratorję zarzą-
dzone, a w ślad za tem przypuszczamy,
że i prokuratorja sama inaczej w
przyszłości zapatrywać się będzie na
podobne objawy prasy, o ile te sine
ira et studio zwracałaby uwagę władz
wyższych na wyjątkowe fakty, po-
wagę sądownictwa podkopujące.

Inne znów pisma upatrują przyczynę
złego w niedostatecznym wykształceniu
prawniczym, teoretycznym i prakty-
cznym, dzisiejszej młodzieży, w systemie
auskultantów bezpłatnych, w materialnie
przykrem ich położeniu, oddziałującym
ciężko na ich późniejsze materialne
powodzenie, w niedostateczności sił
sędziowskich i zbyt niemierną pracą prze-
ciążeniu. — Są to rzeczy, o których
już wielokrotnie pisaliśmy i wystarczy,

prócz innych, przypomnieć artykuł nie
dawno co, w numerze 1. z r. b. pod
napisem: *Nie z a w i s ł o ś ć s ę d z i o w s k a* zamieszczony; od-
wołując się doń, zaznaczamy także
pokrewny mu artykuł *Gaz. Narod.*
n. 31. z r. b. pod nap.: *O n a s z e m*
s ą d o w n i c t w i e, który też jako
uzupełniający to cośmy już sami o tem
pisali, w następnym numerze Czytel-
nikom naszym podać nie omieszkamy.

Jeżeli wypadki procesowe, o któ-
rych dopiero co wspomnieliśmy w smut-
nym przedstawiają świetle wykony-
wanie sądownictwa w niektó-
rych wyjątkowych powiatach, a w szcze-
gólności w obec głównie w niem intere-
sowanego ludu wiejskiego, to znów inna
sprawa odnosząca się do samychże
podstawa ustaw sądowniczych, i to
znów głównie w odniesieniu do ludu
wiejskiego, nowe budzić zdolna obawy,
które również w dziennikach krajow-
ych odgłos znalazły. Posługujemy
się tutaj jednym z tych głosów, mian-
owicie korespondencją zamieszczoną
w n. 46. *N. Ref.* z r. b., jako w zu-
pełności oddającą nasze na tę sprawę
zapatrywanie. Pisze ona pod napisem:
*Petycja na korzyść pokąt-
nych pisarzy:*

Do Rady państwa weszła petycja, w któ-
rej nieznanymi petenci dopominają się, aby
dokumenta tabularne wartości
niżej 100 złr. były zwolnione od
legalizacji. Nieznający naszych stosun-
ków prowincjonalnych mógłby sądzić, że
przychylnie załatwienie tej petycji może tylko
wypaść na korzyść ludności wiejskiej lub
małomiejskiej, oszczędzając jej wydatków
na legalizację. Byłby to prawdziwy dar
Danaid! W chęci oszczędzenia biednemu
włościaninowi drobnego wydatku na lega-

lizację, rzuca się go na pastwę pokątnych pisarzy, którzy mimo ustawy i różnych przepisów nie wyginęli u nas w Galicji, ale przeciwnie wielką jeszcze armię przedstawiają, żyjącą wyłącznie z ciemnoty, łatwości i lekkomyślności ludu naszego. Może nie wiele jest u nas sądów, które nie przestrzegają ściśle ustawy o pokątnym pisarstwie, ale w wielu wypadkach, mimo że w sądzie widnieje napis „pokątnym pisarzem wstęp wzbroniony“ — sądy nie są w stanie zapobiedz zakorzenionemu nałogowi ludu, który chętniej słucha przewrotnych rad szynkowego doradcy, niż sumiennej przestrogi kompetentnych ludzi. Pasożytów usunięto przynajmniej zupełnie od spraw niespornych, — a już bez wyjątku w sprawach tabularnych, w których nie mają żadnego pola do popisu. Dziś kiedy kosztem milionów zaprowadzono u nas księgi gruntowe i każda piędź ziemi prawnie jest ubezpieczona, że względu na to, iż dokumenta tabularne muszą być uwierzytelnione, dziś dozwolili, aby interesa niżej 100 złr. wchodzić mogły do ksiąg bez uwierzytelnienia notarialnego, — równa się rzuceniu ludu na pastwę najróżnorodniejszego wyzysku o tyle korzystniejszego, że byłby to zupełnie nowy rodzaj rozboju. U nas, gdzie przeciętna wartość majątku włościanina dochodzi 300 do 400 złr. — i gdzie przedmiot licznych kontraktów obraca się właśnie w kwotach do 100 złr., — zwolnić te dokumety od wymogu legalizacji, — znaczy to samo, powtarzam raz jeszcze, co rzucić ciemny lud nasz na pastwę nowych spekulacji — rujnujących go do ostatecznych granic. Czyż potrzeba dodawać, jak łatwo obejść potrafią przepisy zręczni pisarze pokątni, gdy będzie chodziło o daleko znaczniejsze sumy jak 100 złr.? Nie przemawiamy bynajmniej w interesie notariuszów, jakkolwiek instytucja ta powinna zawsze mieć poparcie ogółu, mimo że kilka jednostek zawiodło zaufanie, — w skutek czego odzywały się zbyt śmiałe głosy u nas przeciw notariuszom w ogóle — ale rozchodzi się obecnie o odwrócenie od ludu niebezpieczeństwa, o którym on nawet nie ma wyobrażenia. Według relacji dzienników, petycja wyżej wspomniana została przekazana komisji której większość

podobno zamierza z przychylnym wnioskiem wystąpić przed plenum Izby, — a według prywatnych doniesień z Wiednia tu nadchodzących, i delegacja nasza nie ma być przeciwną temu wnioskowi. Dlatego *ad usum* delegacji zwracamy uwagę jej na prawdziwe i wielkie niebezpieczeństwo dla ludu naszego, któreby wynikło z podobnej zmiany.

Swoboda nauki.

(Ciąg dalszy).

Przemawiamy tedy bezwarunkowo za dalszym ciągiem kontroli studjów na uniwersytecie, przez regularne sprawdzanie, iż młodzi adepci „studjum dla chleba“ rzeczywiście onemu się oddają, czy sprawdzanie to nazwiemy „kolekwiami“ czy też „egzaminami semestralnymi“, to już zupełnie obojętne. Wszakżeż nie da się niczem usprawiedliwić, że od stypendystów, którzy przecież mniejszość stanowią, teraz już ściśle tego się żąda jedynie dla tego, że w obec domniemanej woli fundatorów wydaje się być obowiązkiem, przestrzegać iżby próżniak odnośnych zasiłków na utrzymywanie pilnemu nie ujmywał. Wszak wszyscy słuchacze uniwersytetu bez wyjątku są niejako także stypendystami swych rodziców, tych żyjących założycieli ich przyszłego w życiu stanowiska, przez dawanie im potrzebnej ku temi subsystencji. Ci żyjący fundatorowie zasługują podobno na równe wielkich swych ofiar uwzględnienie jak owi, którzy dawno już zeszedli, a tem więcej u dzieci urzędniczych, ile że ofiary te często długie lata bywają ponoszone, aż się okaże ciężko rozczarowujący wynik pierwszego sprawdzenia zawodowego uzdolnienia, — gdy niewątpliwie już jest za późno, by mózgi pomysleć o jakowej zmianie studjum za-

wodowego, a najlepsze lata nauki nieodwołalnie są stracone tak dla tych młodych ludzi jak też dla rodziców.

Nie należy przecież za lekko cenić fakt niezbity, że wszystkie zakłady i urządzenia w państwie na usposobienie przeciętne muszą być obliczone, jeżeli mają się praktycznymi okazać, — a to tak na przeciętnie średnie zdolności umysłowe, jak też na charaktery w tym wieku przeciętnie jeszcze mniej stałe. Chociażby przyznać, że dziś przeciętny poziom wykształcenia pojęć w porównaniu z poprzednim czasem nieco się wzniósł, to jednak o wykształceniu charakterów podobno trudno to powiedzieć. Przeciwnie trudno się oprzeć spostrzeżeniu, że tak jak ponęty i złe sposobności dla młodych ludzi w naszym życiu społecznym stanowczo się pomnożyły, w równej mierze silniejszej dawki siły oparcia się i etycznej tęgości potrzeba do wyminięcia takowych. Otóż niestety jest to złem już upowszechnieniem, i jako takie odczujem, że w ogóle większą przykładamy wagę i uwagę do nauczania, aniżeli do wychowania; kwestję też przeciążenia materiałem naukowym z pewnością sprowadzić należy do tej ciemno się zarysowującej, dopiero przez niewielu żywiej poznanej złej strony naszego szkolnictwa. Złemu temu nie zaradza usunięcie niektórych przedmiotów nauki, zaoszczędzenie godzin nauki dla pozostałych, zmniejszenie wymagań co do celów nauki i t. p., głównem pod względem zaradzenia złemu pytaniem pozostanie zawsze to: w jaki sposób zaoszczędzony czas zużytkowuje się dla wychowawczej strony wykształcenia? To bowiem rodziców i ciągłego ich do osiągnięcia zadania życia swych synów stosunku daleko silniej dotyka, niż się to przypuszcza i mniema w kołach decydujących; rodzice,

Posady oficerów w pospolitem ruszeniu.

Na posady oficerów w pospolitem ruszeniu mogą być powołane osoby cywilne, przeto także państwowi i prywatni urzędnicy, a mianowicie:

a) byli oficerowie, którzy po wypełnieniu obowiązku służby wojskowej wystąpili z c. k. armji, obrony krajowej lub żandarmerji, dalej ci, którzy złożyli dobrowolnie szarżę oficerską, zostali pensjonowani, lub znajdują się w stosunku pozasłużbowym;

b) byli podoficerowie c. k. armji, obrony krajowej lub żandarmerji, którzy pod względem wykształcenia i pozycji społecznej zajmują stanowisko uprawniające do przypuszczenia, iż potrafią sprostać ewentualnemu swemu przeznaczeniu;

c) osoby cywilne, które skutkiem swego stanowiska i charakteru używają od-

powiedniego zaufania i powagi, i po których można się spodziewać, iż posiadają konieczne kwalifikacje na oficerów.

Wszystkie powyżej wymienione osoby muszą posiadać w całej pełni część i prawa obywatelskie.

Do oficerów należy zaliczać:

1) Oficerów zawodowych (*Berufsofficierre*) wszelkiej broni; 2) audytorów; 3) lekarzy wojskowych; 4) rachmistrzów wojskowych.

Jest w interesie siły zbrojnej, aby z jednej strony zajmowały stopnie oficerskie w pospolitem ruszeniu odpowiednie osobistości, z drugiej zaś, aby inne odpowiednie stanowiska zostały obsadzone kwalifikującymi się ku temu osobami. Byłym tedy oficerom może być przywróconą ich szarżę przez monarchę.

Ci aspiranci, którzy nie mieli sposobności nabyć potrzebnych wojskowych wiadomości, mogą być zanotowani na liście kandydatów do posad oficerskich w pospo-

litem ruszeniu, jeżeli złożą oświadczenie, iż celem otrzymania stopnia oficerskiego będą uczęszczać do szkoły aspirantów oficerskich, lub zdadzą w jednej z tych szkół egzamin oficerski.

W czasie pokoju mianuje monarcha, a w czasie wojny prowizorycznie komentant. a to na czas trwania zwołania.

Osoby cywilne, które posiadają kwalifikacje wyszczególnione w §. 16 i pragną otrzymać posady oficerskie w zakresie pospolitego ruszenia, mają wnieść swe podania (podania i załączniki wolne są od opłaty stemplowej) do powiatowej władzy politycznej swego stałego miejsca zamieszkania.

W podaniu przytoczyć powinien kandydat swój wiek, miejsce przynależności, jakie zajmuje stanowisko, jakie posiada języki lub inne wiadomości i kwalifikacje, a ewentualnie podać przebieg poprzedniej swej służby w armji, marynarce, obronie krajowej lub żandarmerji, z oznaczeniem korpusu i stopnia, piastowanego w osta-

a naturalnie między nimi ojcowie-urzędnicy, nie tylko do tego dążą, by wychować synów wiele wiedzających i blaskiem wiadomości się chełpiących, lecz by stali się zarazem moralnie tegimi członkami państwa, którzy dają rękojmię, że obowiązki swe rzetelnie spełnią pod każdym względem, a zatem także pod względem swego powołania zawodowego. Co społeczeństwu przyjdzie z nieprodukcyjnego wynoszenia się tamtych nad innymi, jeżeli rękojmia taka nie idzie z niem w parze? Mniej uczony, lecz moralnie silny, będzie mu zawsze pożytecznym, nadto zaś silna wola z łatwością zdoła uzupełnić wiadomości, nieraz nawet w takim wieku, który innym za zbyt do tego spóźnionym się wydaje. Nawet historia nowożytna bardzo pouczających dostarcza dowodów na poparcie tego z doświadczenia zaczerpniętego zdania.

Przez usilniejsze kształcenie wychowawczej strony nauki osiągnęlibyśmy nadto dalszą korzyść uboczną, która poniekąd dałaby nam rękojmię, że zmniejszyłyby się owe inne niewłaściwości, na które również słusznie się skarżymy. Dość powszechną i uzasadnioną jest skarga, że ukończeni słuchacze fakultetów — i to nie li tylko słuchacze prawa u których zjawisko to może najjaskrawiej występować — słabe mają uzdolnienie do praktycznego w swym zawodzie zatrudnienia. Pozostaje to w związku z tem, jak w ogóle pojmujemy istotę nauki akademickiej. My w tym względzie pośrednie mamy zdanie. Studjum to nie jest ani li tylko na to, by wychowywać przyszłych uczonych zawodowych, którychby chyba jedynie na katedrze użyć można, ani też na to, by przedstawiało prosty zakład dresowania ku wpojeniu minimum wiedzy dla potrzeb administracji państwowej

tniej chwili, załączyć nadto odnośne dokumenta i złożyć następne oświadczenie: „że w razie, gdyby został desygnowany na posadę oficera w pospolitem ruszeniu zobowiązuje się: obznajomić się z powinnościami, które mu przypadną w udziale, a w razie stałej zmiany miejsca pobytu, donieść o tem tak dawnej komendzie powiatowej pospolitego ruszenia, jakoteż i nowej, w nowym miejscu zamieszkania.“

Kandydaci na posady oficerskie, którzy przedtem nie należeli do armji, marynarki, obrony krajowej lub żandarmerji, powinni w prośbach swoich złożyć oświadczenie:

„że gotowi są uczęszczać do szkoły aspirantów oficerskich, mającej na celu wykształcenie oficerów dla nieczynnego stanu c. k. obrony krajowej, a mianowicie, albo do szkoły w pewnej miejscowości już istniejącej — albo do takiejże instytucji, gdyby ta w pewnej miejscowości specjalnej założoną została, (w każdym razie tam,

pożądanego. Przy jakiej takiej dobrej woli ominąć można tak jedną jak też drugą z tych ostateczności, nie będąc wcale zmuszonym do porzucenia owego ideału, jaki przedstawia organizacja uniwersytetów niemieckich, tylko nieznacznych, mniej ważnych zmian wymagająca. Owe przedmioty naukowe, które nie wydają się w namacalnym stać stosunku z przyszłym zajęciem zawodowym, przeto samo nie są jeszcze zbyt ważnymi, równie jak i owym pierwszeństwa dawać i szczególnie je popierać nie należy, u których to w oczywisty sposób się ujawnia. Należyta w tej mierze równowaga da się osiągnąć, jeżeli mniej wagi przykładac się będzie do nauczania, aniżeli do informowania. Żadna teoria tak nie jest oderwaną izby nie miała mieć wpływu na praktykę zawodową, należy go tylko należyście rozeznac i jasno wyłożyć. Największa zaś praktyczna biegłość nigdy lenistwu w myśleniu nie dopomocze w dojściu do myśli i idei, które wiedzę zawodową pomnażają. Zastosować tu można przysłowie: „Zielonym jest liść drzewa życia, lecz kora pnia jego i silnych jego gałęzi jest szara“.

(Dok. nastąpi).

S A D O W N I C T W O

Los dyurnistów sądowych.

Jeżeli dyurniści w ogóle w coraz to opłakańsze zapadają położenie, dola ich w aplikacji sądowej u nas staje się od niejakiego czasu literalnie rozpaczliwą. Wedle istniejących przepisów wysłużeni wojskowi mają pierwszeństwo do posad kancelaryjnych, jeżeli wysłużyli nienagannie lat 12, posiadają prawo starania się o posady dla nich rezerwowane i wymagane egzamina, jak n. p. do prowadzenia ksiąg gruntowych i t. d. Jednak wiele innych kwalifikacji

gdzie jest stacja bataljonu obrony krajowej) — ewentualnie zaś poddać się egzaminowi oficerskiemu w jednej z takich szkół stosownie do przepisanych warunków i prawideł.“

Kandydaci na posady audytorów nie posiadający kwalifikacji do wykonywania urzędu sędziowskiego wojskowego, mają oświadczyć, iż poddają się przedtem praktyce służbowej przy jednym z sądów wojskowych (obrony krajowej) na własne koszta, i że chcą złożyć egzamin sędziowski wojskowy.

Kandydaci na posady oficerów tacy którzy nie są powołani do pospolitego ruszenia, mają się zobowiązać wyraźnie do służby w pospolitem ruszeniu, jako dobrowolni ochotnicy.

Jeżeli kandydat na oficera życzy sobie być użytym do służby w pewnym jakimś okręgu pospolitego ruszenia, względnie w korpusie, wystawionym przez ten okrąg, to może to życzenie — ale nie w formie warunku — wypowiedzieć w swej prośbie.

kandydatów również odpowiadaćby powinno słusznym wymaganiom, inaczej los dyurnistów sądowych, co po kilkanaście lat z całym wyteżeniem służą, staje się rozpaczliwym. Skutkiem przywileju do służby cywilnej dostają się niekiedy aspiranci wojskowi, najnieudbalej urząd swój sprawujący, jak niedawno w jednym z pobliskich sądów powiatowych przez lat prawie 2 zaniechał był taki prebendarz wciągania zmian w stanie hipotecznym i utrzymywania ksiąg gruntowych w należytem porządku. W innych wypadkach kandydatom wojskowym brak egzaminów, albo tylko słabe wykazują zdolności i kwalifikacje do posad, przeważnie sobie rezerwowanych, w takim razie zasłużeni i nieskazitelnie od wielu lat służący przy sądach dyetarjusze, posiadający takie egzamina, powinnyby doznać pierwszeństwa i słusznego uwzględnienia w obsadzeniu opróżnionych posad. Obowiązani bowiem do porzucenia żon i dzieci w razie pospolitego ruszenia na wypadek wojny, będący w wieku popisowym, powołującym ich do pierwszego lub drugiego pogotowia aż do skończonego 42 roku życia, narażają całą egzystencję rodziny, a nie doczekawszy się mimo kilkunastoletniej nieraz najgorliwszej służby posady, rodzinom swym żadnego nie pozostawiają zabezpieczenia losu; stają się przeto godnymi największego politowania. Dodajmy, że w okręgu sądu wyższego we Lwowie istnieją systemizowane posady dyurnów, czego w Krakowskim nie ma dotąd, a słusznem wyda się domaganie, aby też o losie tych ludzi pamiętało przydzium sądu wyższego i krajowego, czego po rozwiniętej energii i sprawiedliwości tychże spodziewają się biedni dyurniści sądowi, posiadający egzamina.

(N. Ref.)

Praktyka sądowa.

Zasady orzeczeń

Najwyższego Trybunału sądowego i kasacyjnego.

W sprawach tabularnych.

24. [Do §. 5. ust. hip. i §§. 1392 i 1394 kod. cyw.] — Do nabycia prawa rzeczowego w zaufaniu do ksiąg publ. wystarcza, jeżeli wglądnięto w księgę główną i w dokument,

Do prośby należy dołączyć: świadectwa lub inne dokumenta, na potwierdzenie szczegółów zawartych w podaniu; wojskowe dokumenta, potwierdzające wystąpienie lub uwolnienie ze służby wojskowej i inne odnośne dokumenta pisemne; wreszcie rewers, napisany własnoręcznie przez kandydata tej treści:

Rewers.

Poręczam mojem słowem honoru, iż nie należę obecnie do żadnego tajemnego stowarzyszenia, ani też w przyszłości do żadnego takiego stowarzyszenia nie wstąpię.

N dnia 18

N. N.

Pieczęć.

Urzędowe potwierdzenie podpisu.

W siedzibie każdej komendy obrony krajowej i komendy obrony kraju w Tyrolu zostanie urządzoną jedna szkoła dla aspirantów oficerskich. Każda taka szkoła ma się składać z kursu dziennego lub wieczornego, albo też z obu razem.

na którego podstawie prawo poprzednika zapisaniem zostało. — Według aktu sesji z 18. września 1884 r. M. odstąpił zaskarżoną pretensję dla A. i zezwolił na wpis hipoteczny tego przeniesienia. Jakkolwiek cesja do księgi gruntowej wpisana nie została, to jednak A. mógł wynieść skargę hipotekarną. Przez odstąpienie wierzytelności hipotecznej nadaniem mu zostało to prawo, które ustępującemu co do niej przysługiwało. A. jest przeto nprawnionym do dochodzenia prawa zastawu w imieniu cedenta na swą własną korzyść (procurator in rem suam). Gdy zaś nie jest hipotecznie zapisanym dzierżycielem wierzytelności hipotecznej, mógł mu B., trzeci z kolei posiadacz nieruchomości za hipotekę służącą, takie przeciwstawić zarzuty, jakie do osoby cedenta się odnoszą. Nie wystarczałyby przeto, że B. nie dostarczył dowodu braku dobrej wiary u A. przy zawarciu umowy ustępstwa, lecz B. miał tylko prawo, zarzucić i wykazać, że M. nabył hipotekę nierzetelnie. Dowód taki jednak nie został dostarczony. Ani z księgi głównej, ani też z kontraktu który służy za podstawę wpisu prawa zastawu, nie można było powziąć okoliczności, z którejby się okazała nieprawność hipoteki. Do dalszych dochodzeń M. nie był obowiązany (§. 5. ust. hip.). Już dla tego żadnego to w obec cedenta M. i cesjonariusza A. nie ma znaczenia prawnego, że P. w umowach z 21. kwiet. 1855 r. i 18. wrześ. 1858 r. zobowiązał się do uzyskania własnym kosztem wykreślenia wspomnianej hipoteki. — Wobec tego pozew wyniesiony okazuje się uzasadnionym pod względem kapitału dłużnego. odsetki zaś zwłoki należało według §§. 1333 i 1334 kod. cyw. przyznać tylko od dnia sądowego upomnienia, t. j. od dnia doręczenia pozwu, gdyż upomnienia pozasądowego prawnie skutecznego, jak też zobowiązania przez B. pod względem płacenia odsetek przyjętego, nie wykazano. — (Orz. najw. Tryb. sąd. z dnia 2 lipca 1885 roku l. 7542. — Ger. H. nr. 46 z roku 1886).

25. [Do §. 17. a. ust. hip i §. 339 powisz. (§. 452 gal.) proc. cyw.]. — Przy dodatkowych rozdzieleniach ceny kupna nie jest usprawiedliwionem ograniczenie do trzyletnich odsetek; a to z uwagi, że odsetki od kapitałów hipotecznych od dnia

przedaży realności aż do zapłaty według porządku tabularnego na cenę kupna prawomocnie zostały przekazane, przeto ich przyznanie za czas aż do zapłaty zostało ustalonym, a w moc tego odsetki, co do których prawo, że je wskutek powyższego przyznania pobierać można, dotąd nie mogło być wykonaniem (§. 1478 kod. cyw.), to samo mają pierwszeństwo jak odsetki nowsze; zkad tedy wierzyciele według porządku tabularnego następujący zgodzić się na to muszą, by odpowiednio do prawomocnego orzeczenia co do pierwszego rozdzielenia, cała kwota procentowa na kapitał do ponownego rozdziału przeznaczony przekazaną została. — (Orzec. n. Tr. s z 1. lipca 1886 roku l. 7475. — Ger. H n. 42. z roku 1886).

26. [Do §. 38. lit. c. ust. hip.] — Gdy według §. 38. lit. c. ust. hip. wymaganem jest proste wniesienie (Einschreiten), czyli jak się dekr. nadw. z 24. paźdz. 1806 r. n. 789 Zb. pr. s. wyraża, prosta odezwa (Ersuchschreiben) do spowodowania potrzebnego zabezpieczenia, przeto wydział powiatowy w moc przysługujących mu według ust. gminnej praw nadzoru i dyscyplinarnych jest upoważnionym, pojedynczem wniesieniem (Einschreiten) spowodować prenotację prawa zastawu dla praw do odszkodowania gminie przysługujących. — (Orz. n. Tr. s z 30. czerwca 1886 r. l. 755§. Jur. Bl. n. 40 z r. 1886).

27. [Do §. 59. ust. hip.] — Nie istnieje ustawa, któraby sądy obowiązywała do interwenjowania przy wypowiedzeniu kapitałów hipotecznych i do intymowania wypowiedzenia stronom kontraktującym. — (Orz. n. Tr. s. z 18. lut. 1885 r. l. 12679. — Prz. s. i a. N. 26 z r. 1886).

28. [Do ust. z 26. lipca 1871 r. N. 96 dz. pr. p. i §. 1498 kod. cyw.]. — Zasiadzenie przez posiadanie fizyczne przeciw tabularnemu właścicielowi jest według §. 1498 k. c. samo przez się dopuszczalne. Zaniewanie nastawiania na wpis przy zakładaniu ksiąg gruntowych uskuteczniiony powoduje tylko formalną prawomocność wpisu, nie przeszkadza jednak temu, kto przez to w swem prawie jest ukróconym. w dochodzeniu onegoż w zwyczajnej drodze prawa. (§§. 9. 11. 15. 16. 17. ust. z dnia 25. lipca 1871 roku N. 96 dz. pr.

p. *) — (Orz. n. Tr. s. z 24. września 1885 r. l. 9570. — Ger. Ztg. n. 46 z r. 1886).

Do normy jurysdykcyjnej.

29. [Do §. 1. n. jur.]. — Do rozstrzygania sporów dotyczących się służebności na gruntach leśnych nie sądy lecz władze polit. są właściwymi, szczególnie jeżeli już wdrożono rozprawę o uznanie odnośnej ścieżki za publiczną. — (Orz. n. Tr. sąd. z 27. marca 1884 r. l. 3353. — Z. f. V. n. 39 z r. 1886).

30. [Do §§. 11 i 69. n. jur.]. — Sąd ziemski do przeprowadzenia licytacji nieruchomości zawezwany nie ma prawa do przedsięwzięcia zmian w warunkach licytacji przed sąd procesowy potwierdzonych. — (Orz. n. Tr. s z 12. maja 1886 r. l. 5688. — Prz. s. i a. N. 46 z r. 1886).

31. [Do §. 13. n. jur. i §. 14. lit. c. d. ces. pat. z 11. lipca 1854 r. n. 200 dz. pr. p.] — Sąd polubowny izby giełdowej li tylko dla takich pod rządem ces. pat. z 11. lipca 1854 r. zawartych czynności jest właściwym, które za pośrednictwem sensala na giełdzie przyszyły do skutku zwłaszcza, gdy według całej treści §. 14. pow. pat. uzasadnionej nie może ulegać wątpliwości, że uprawnienie z ustępu e. tym tylko czynnościom giełdowym przysługiwać może, które za pośrednictwem sensala zawarto. — (Orz. n. Tr. s. z 10. marca 1886 r. l. 1689. — Ger. H. n. 42 z r. 1886).

Do procedury cywilnej.

32. [Do §. 14 powisz. (§. 15. galic.) proc. cyw. i dekr. ndw. z 21. paźdz. 1793 r. n. 131. Zb. pr. s., z 6. paźdz. 1783 r. 197. Zb. pr. s., 22. marca 1784 r. n. 226 Zb. pr. s.]. — Podanie imienia, charakteru i mieszkania obu stron sporujących potrzebnem jest do uzyskania dekretacji skargi. Celem zachowania powyższych przepisów nie jest tylko pewność w ekspedjowaniu, lecz także oznaczenie szczególnie dla decyzji ważne stron sporujących, za które doradcy prawni nie mogą być uważani. — (Orz. n. Tr. s. z 26. maja 1886 r. l. 6325. — Ger. H. N. 41 z r. 1886).

*) Na zasadę tu wypowiedzianą zwracamy szczególną uwagę ze względu na jej ważność i na mnogie wypadki, w których kwestję tę w sądach naszych poruszano. Red.

Nie ogranicza się liczby frekwentantów. Do szkoły mają przystęp:

a) młodzieńcy, wcieleni bezpośrednio do obrony krajowej;

b) osoby cywilne, które nie podlegając obowiązkowi służby wojskowej, pragną otrzymać w obronie krajowej stopień oficerski, a nie mogą złożyć w tym celu z zażwoleniem wymaganego egzaminu.

Aspiranci, o których już z samego tytułu zajmowanego przez nich stanowiska należy przypuszczać, iż posiadają dostateczny stopień wykształcenia, lub którzy mogą wykazać się świadectwami, nie potrzebną składać egzaminu wstępnego.

Natomiast osoby, których stopień wykształcenia jest wątpliwy, muszą poddać się egzaminowi wstępnemu z następujących przedmiotów:

a) niemieckiego języka, ortograficznego pisania i składni pojedynczych zdań;

b) czterech pojedynczych reguł rachunkowych z całymi liczbami i ułamkami, re-

guły trzech, reguły spółki, dalej elementarnych zasad geometrii, o ile ta jest potrzebną do zrozumienia wykładów służby pionierskiej, nauki fortecznej i nauki broni;

c) z głównych zasad geografji, z wiadomości o częściach świata, a co się tyczy Europy o głównych pasmach gór, ważniejszych drogach komunikacyjnych, nazwach, położeniu różnych krajów i ich stolic; wreszcie

d) kandydat powinien być obznajmiony z głównymi wypadkami historii austro-węgierskiej monarchii.

Egzamina odbywają się w październiku. Podania o przyjęcie do szkoły aspirantów oficerskich należy wnosić pisemnie do komendy bataljonu obrony krajowej, przyczem osoby cywilne mają wyraźnie oświadczyć, czy pragną zupełnie lub tylko częściowo odbyć kurs wieczorny albo dzienny, to jest, uczęszczać na niektóre tylko przedmioty, i na czyje koszta. Urzędnicy państwowi i inni zrównani z nimi,

mają wykazać się poświadczeniem wystosowanym przez ich przełożonych, a inne osoby cywilne poświadczeniem policji, co do miejsca urodzenia, przynależności, wieku, wykształcenia, środków utrzymania, pozycji społecznej i nienagannego życia.

Za wykłady nie składa się żadnej taksy. Również darmo będą dostarczane potrzebne podręczniki naukowe, atlasy, rekwizyta do pisania i rysunków i t. d.

Nauka trwa przez jeden kurs, który rozpoczyna się 1. grudnia a kończy ostatniego lipca. Kurs wieczorny nie powinien rozpoczynać się przed godziną 7. Miesiące: sierpień i wrzesień mają być poświęcone praktycznym ćwiczeniom.

W skład planu naukowego wchodzi: nauka stylu; nauka o terenie; szkicowanie terenu; praktyczne miernictwo i zdjęcia terenu; służba pionierska i obwarowania polowe; sztuka fortyfikacyjna i wojna forteczna; nauka o broni; służba polowa; taktyka; organizacja wojskowa; admini-

Z Trybunału kasacyjnego.

Z prawa karnego.

33. [Do §§. 21. i 49. powsz. (§. 8. galic.) proc. cyw. i dekr. ndw. z 15. stycz. 1787 r. lit. ii. N. 621. Zb. pr. s.]. — Twierdzenie, jakoby wyrok był nieważnym i orzekał ultra petitem, gdy w nim zaskarżone żądanie zamiast na przepisie §. 953 k. c. na którym skarga się zasadza, na owym §. 950 k. c. się opiera, nie jest usprawiedliwione. — W danym bowiem wypadku A. faktycznie żąda przyznania mu utrzymania; jest tedy rzeczą sędziego postanowić, czy i na podstawie jakich przepisów ustawy skarga uzasadniona się przedstawia, a nie jest on przytem obowiązany, trzymać się przepisów ustawy przez A. powołanych, jeżeli tylko rodzaj i przedmiot skargi nie zostają zmienione. — (Orz. n. Tr. sąd. z 13. sierpn. 1886 r. l. 8383. — Spr. pr. str. 40 z r. 1887).

34. [Do §. 41 powsz. (§. 35. galic.) proc. cyw.]. — Wyrok, którym żądaniu skargi z powodów do formy prawnej się odnoszących odmówiono, nie może uzasadnić zarzutu sprawy już osądzonej. — Pominąwszy bowiem wyrok, że żądanie poprzedniej skargi co do istoty różniło się od owego terazniejszej, gdy w pierwszej skardze domagano się dopełnienia umowy, w drugiej zaś odszkodowania z powodu niedopełnienia onejże to już dla tego w niniejszym wypadku o res judicata mówić nie można, ponieważ pierwszą skargę według motywów wyroku na zaskarżonych mianowicie dla tego odrzucono, ponieważ żądanie ówczesnego pozwu według zdania sędziego miało być niedokładne, przeto odrzucenie takowej, nie wchodząc nawet w podstawność onegoż wobec przepisu §u 21. (gal. §. 20 powsz.) proc. cyw., przeciw żadną miarą jako stanowcze, raz na zawsze, lecz li tylko jako czasowe może być uważane. Tłumaczenie wyroku na pierwszą skargę wydanego w takiej myśli, jakie czyni II. inst. przedstawia się przy ocenie re i judicatae w prost niedopuszczalnym, ponieważ w takim razie przesądzałoby kwestji obecnie rozstrzygniętej, czy B. z powodu niedopełnienia umowy do odszkodowania jest obowiązany.

stracja wojskowa; regulamin ćwiczeń, wreszcie regulamin służbowy.

Funkcje audytorów przy sądach obrony krajowej mają być poruczone powołanym w charakterze oficerów ze stałej armii a przydzielonym do obrony krajowej audytorom, a oprócz tego takim tylko oficerom obrony krajowej, którzy przyjmą na siebie dobrowolnie te obowiązki a złożyli z dobrym postępem wojskowo-sędziowski egzamin, przepisany dla armii stałej. Rzeczony egzamin dotyczy takich tylko ustaw i przepisów, obowiązujących w armii stałej i obronie krajowej, których przedmiotem jest sądownictwo karne i dyscyplina wojskowa

Do tego egzaminu mają być przypuszczeni ci tylko oficerowie obrony krajowej lub osoby cywilne pragnące uzyskać tego rodzaju posadę służbową, które złożyły egzamina, kwalifikujące je do stanu sędziowskiego albo adwokatury, lub które posiadają potrzebne wiadomości do zło-

35. [Do §. 153 kod. kar.]. — Według brzmienia §. 153. k. k. „ten także staje się winnym zbrodni ciężkiego uszkodzenia cielesnego, kto własnych swych rodziców rozmyślnie na ich ciele uszkadza, choćby uszkodzenie to nie miało właściwości (Beschaffenheit) w §. 152. kod. kar. żądanej.“ Do istoty czynu tej zbrodni wystarcza tedy, by ktoś a) swoich własnych rodziców, b) rozmyślnie, c) na ich ciele, uszkodził; więcej ustawa nie żąda, mianowicie i tego nie, by nastąpiło naruszenie zdrowia albo niezdolność pełnienia obowiązku. — (Orz. Tryb. kas. z 3. lut. 1886 r. l. 12652. — Ger. Ztg. N. 43 z r. 1886).

36. [Do §. 187 kod. kar.]. — Przyznanie się do winy nie jest wymogiem koniecznym do zajęcia karę znoszącego powodu w §. 187. k. k. ustanowionego; skrucha li tylko w dobrowolnym zwrocie szkody ujawnić się potrzebuje. — (Orz. Tr. kas. z 18. marca 1886 r. l. 14305. — Ger. Ztg. n. 45 z r. 1886).

37. [—]. Istnienie samo kaucji służbowej nie jest wynagrodzeniem szkody wyrządzonej przez pozostającego w służbie. — Według odezwy dyrekcji poczt i telegrafów w Pradze polecono pow. komisarzowi poczt. N. z powodu nadeszłego tamże wykazu urzędu pocztowego w K. za maj 1885 r. przedstawiającego brak w kwocie 530 złr, by udał się do K., w tamtejszym urzędzie poczt. potrzebne przeprowadził dochodzenia, kwotę do zwrotu przypadającą ściągnął, a ewentualnie także potrzebne kroki przeciw defraudantom w sądzie wdroył. Ten też sprawdził dnia 25. lipca 1885 r., że brakującą kwotę 530 złr. A. pobrał, a przy dalszej rewizji zualazł, że A. z dniem 17. czerwca 1885 stał się winnym dalszego przeniewierzenia w kwocie 200 złr. tak, że wina tegoż A. już dn. 25. lipca wiadomą była władzy przez pow. komisarza poczt. reprezentowanej Jakkolwiek A. na wezwanie tegoż komisarza zdefraudowaną kwotę 530 złr. dnia 25. lipca 1885 r. popołudniu w terminie mu przyzwołonym przez ojca swego pokrył, to jednak tenże nie załatwił także dalszego przeniewierzenia 200. złr., które w owym cza-

nia wojskowo-sędziowskiego egzaminu i mogą wykazać się praktyką nabytą przy wojskowo-karnych sądach, lub sądach obrony krajowej. Podania wystosowane do Ministerstwa obrony krajowej. należy wnosić na ręce bezpośrednio przełożonej władzy kandydata. Egzamin składa się z następujących przedmiotów: 1) z wojskowo-karnej ustawy, ogłoszonej w Dzienniku ustaw państwowych z r. 1855; 2) z wojskowej procedury karnej, której ostatnie wydanie okazało się w roku 1884 w drukarni państwowej (wydanie drugie, cena 60 ct); 3) z ustawy prasowej obowiązującej w Austro-Węgrzech; 4) z przepisów dyscyplinarnych wydanych dla c. k. obrony krajowej pod dniem 11. grudnia 1870 r. l. 154 i z przepisów o sądach honorowych w c. k. obronie krajowej (über das ehrengerichtliche Verfahren).

W podaniu należy i to także wymienić, co ma być przytoczonym w podaniu o uzyskanie innej posady oficerskiej, zło-

nie już wiadomem się stało. Nie wynagrodził on przeto (stosownie do przepisu §. 187 kod. karn.) całej ze swej winy powstałej szkody, a powołanie się jego na to, że kwotę tę pokrywa jego kaucja słuźbowa o takiej samej wysokości, nie wymaga podobno poważnego odparcia, gdy się zważy, że urzędnik przez złożenie kaucji słuźbowej nie może za uprawnionego być uważanym do bezkarnego w urzędzie swym popełniania przewierzeń do wysokości swej kaucji i ponieważ nadto o nastąpieniem z czynnej skruchy wynagrodzeniu szkody tutaj nie może być mowa, gdy A. nie zdoła przeszkodzić zatrzymaniu swej kaucji słuźbowej, a przyzwolenie jego na jej spieniężenie dla pokrycia szkody nie jest potrzebnem. — (Orz. Tryb. kas. z 11. czerw. 1886 r. l. 1384. — Dz. rzp. min. spr. N. 171 z r. 1886).

ADMINISTRACJA

Reforma

urzędów konserwatorskich w Galicji.

Ogłoszone w urzędowej części „Gazety Lwowskiej“ mianowania nowych c. k. konserwatorów zabytków sztuki i pomników historycznych są dalszym ciągiem reformy, jaką c. k. centralna komisja dla badania i utrzymania pomników historycznych i zabytków sztuki przeprowadza od dłuższego już czasu za zezwoleniem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty.

Dążność do powiększenia honorowych urzędów konserwatorskich przy równoczesnym zmniejszaniu okręgów, na które rozciągnąć się ma ich działalność, znalazła naprzód urzeczywistnienie w Czechach, Tyrolu, Karyntji, Morawii, a obecnie i w Galicji

Galicja podzieloną była na dwa okręgi: wschodni i zachodni. Każdy z tych okręgów obejmował dwie sekcje:

żyć dowody z odbytych studjów i dołączyć rewers, iż kandydat nie ma żadnego udziału w tajnych stowarzyszeniach.

Do sprawowania służby rachunkowej przy obronie krajowej są w pierwszym rzędzie powołani rachmistrze z rangą podporuczników, poruczników i kapitanów. Kandydaci na posadę rachmistrza mają poddać się egzaminowi fachowemu, który obejmuje następujące przedmioty: Organizację siły zbrojnej w ogóle, a w szczególności naukę przepisów o należytościach i innych norm o poborach skarbowych; naukę o wojskowej służbie ekonomicznej; rachunkowość, prowadzenie ksiąg; przepisy regulujące odnośną służbę polową; wreszcie kandydat powinien wykazać się, iż posiada nzdolnienie do redagowania potrzebnych relacyj w sposób logiczny i wziętly. Przed złożeniem egzaminu, kandydat powinien odbyć ośmiodniową praktykę w jednej z kancelaryj rachunkowych.

Do tego egzaminu mogą być przypu-

sekcja I. konserwacji przedmiotów przedhistorycznych tudzież przedmiotów sztuki starożytnej i sekcja II. konserwacji przedmiotów budownictwa, plastyki, malarstwa i rysunku.

Obecnie będzie Galicja podzieloną na 4 okręgi dla I. sekcji i na 6 okręgów dla II. sekcji.

Wydział krajowy wezwany do objaśnienia zdania co do nowego podziału Galicji na okręgi konserwatorskie, powitał z radością projekt pomnożenia liczby konserwatorów, jako pierwszy krok na drodze reformy od dawna pożądanej, gdyż dotychczasowa rozległość okręgów nie dozwalała podejmowania zadań konserwatorskich z zupełną systematycznością; wyraził jednakże przekonanie, że najwłaściwszym byłby podział kraju na grupy według pewnych centrów sztuki i zabytków historycznych, a takimi centrami w naszym kraju, zdaniem Wydziału krajowego, są sto lice diecezylj.

W ten sposób przemawiał Wydział krajowy za tem, iżby każda z 5 diecezylj naszego kraju a więc Krakowska, Tarnowska, Przemyska, Lwowska, tudzież gr. kat. Stanisławowska stanowiły jeden okręg konserwatorski i dla każdej byłoby po dwu konserwatorów, jeden dla sekcji I., drugi dla sekcji II. Nadto dwa miasta stołeczne Lwów i Kraków stanowiłyby dla siebie osobne okręgi i miałyby każdy jednego konserwatora dla sekcji I. i II.

W tym duchu wystosował Wydział krajowy odezwę do c. k. centralnej komisji dla zbadania i utrzymania pomników historycznych i zabytków sztuki w Wiedniu z następującymi wnioskami:

1. pomnożenie liczby c. k. konserwatorów i korespondentów c. k. centralnej komisji;

2. utworzenie filji c. k. centralnej

szczone także osoby cywilne, jeżeli wykazą się odpowiedniemi wykształceniem, świadectwem z nienagannego życia i jeżeli zajmują pozycję, odpowiadającą powadze oficera. Kandydaci powinni wykazać się świadectwem, iż ukończyli przynajmniej niższą szkołę realną, niższe gimnazjum, szkołę handlową lub też szkołę, stojącą na równi z powyższemi zakładami, albo też iż przez czas dłuższy zajmowali posadę, która ukwalifikowała ich do wojskowej służby rachunkowej. Takie egzamina dla osób cywilnych odbywają się w siedzibie komend obrony krajowej, które istnieją obecnie tam, gdzie się znajdują komendy korpusne, mianowicie w Wiedniu, Gracu, Pradze, Josefstadzie, Bernie, Lwowie, Innsbrucku i Zadarze.

(Gazeta Lwowska).

komisji w Krakowie, jako komisji krajowej;

3. powołanie przynajmniej jednego członka z Galicji do c. k. centralnej komisji;

4. odpowiednie uwzględnienie Galicji przy rozdziale subwencyj państwowych na cele konserwatorskie.

Życzeniom tym w połowie stało się zadość. Liczbę konserwatorów pomnożono, a do centralnej komisji w Wiedniu powołano hr. Wojciecha Dzieduszyckiego. Co się tyczy subwencjonowania na cele konserwatorskie w Galicji, to wnosić należy, iż uczyniono w tej mierze to, na co szczupłe fundusze centralnej komisji do rozporządzenia oddane, zezwalały. Nie można bowiem nie brać pod uwagę i tego, że centralna komisja miała przed sobą do spełnienia bardzo ważne i nie cierpiące zwłoki prace konserwatorskie wobec zabytków najświetniejszych w innych krajach koronnych.

W Galicji przyczyniła się centralna komisja na cele konserwatorskie od czasu swej reorganizacji w roku 1873, dwa razy subwencją państwową: raz do restauracji Sukiennic w Krakowie kwotą 25.000 złr., drugi raz do odnowienia kościoła św. Piotra i Pawła OO. Jezuitów we Lwowie, barokowej budowy z pierwszej połowy XVII. wieku, kwotą 5.000 złr.

W tym czasie przeprowadzano wielkie restauracje znakomitych pomników historycznych w innych krajach koronnych, centralna komisja z funduszu państwowego przyczyniła się do ponieśnięcia kosztów restauracyj w następujących krajach koronnych:

Czechy: Na restaurację katedry św. Wacława w Pradze: 170.000 złr., kaplicy w *Carolineum* w Pradze: 12.000 złr., kościoła św. Barbary w Kutnejhorze: 36.000 złr., kościoła w Arnau: 2.000 złr., zamku w Karlsteinie: 17.215 złr.

Austria niższa: na restaurację tumu św. Szczepana w Wiedniu: 252.000 złr., *Dreifaltigkeissäule* w Wiedniu: 5.300 złr., kościół św. Piotra w Wiedniu: 10.000 złr. i kościół w Bockfliess: 11.250 złr.

Dalmacja i Pobrzeże: Na restaurację katedry w Spalato: 85.000 złr., *Campanila* w Spalato: 65.000 złr., wieży San Raniero w Spalato 4.300 złr., katedry w Zadarze: 6.000 złr., amfiteatru w Pola: 2.500 złr., katedry w Parenzo: 5.000 złr., klasztoru Dominikanów w Raguzie: 1.000 złr., bazyliki w Grado: 15.000 złr., bazyliki w Akwilei: 12.160 złr., na muzeum archeologiczne w Akwilei 10.212

złr., kościół w Konievrate 2.800 złr.

Tyrol: Na restaurację kościoła w Trydencie: 39.000 złr., w Levico: 5.000 złr.

Austria wyższa: Na muzeum Francisko-Carolinum w Linzu: 15.000 złr., na restaurację kościoła w Linzu 4.405 złr., w Manerkirchen 15.000 złr.

Salzburg: Na restaurację katedry w Salzburgu 15.000 złr., wieży w kościele Franciszkanów w Salzburgu 5.000 złr.

Styrja: Na restaurację kościoła w Marja Neustift 6.995 złr.

Ogółem do końca roku 1885 wydano na cele konserwacji z funduszy Państwa 842.847 złr.

Natomiast kraj nasz na cele konserwatorskie wydał w czasie 1867—1886 znaczną sumę, bo 205.714 złr., licząc oraz wydatki na utrzymanie krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich, dotację dla Zakładu Narodowego im. Ossolińskich na badanie i zachowanie zabytków historycznych i archeologicznych, wreszcie od r. 1884 subwencję dla Muzeum Narodowego w Krakowie.

Najważniejszym wydatkiem była kwota 19.562 złr w r. 1882. w budżecie krajowym umieszczona na sporządzenie szczegółowych planów do odrestaurowania królewskiego zamku na Wawelu w Krakowie.

Oczekiwać należy, że po wprowadzeniu tytu i tak znakomitych sił fachowych w szeregi konserwatorów w Galicji, sprawa zachowania tytu pięknych zabytków przeszłości, o wartości nie tylko historycznej lecz nieraz artystycznej, znajdzie dalsze poparcie.

Pomnożenie sił konserwatorskich w Galicji przyczyni się niezawodnie do ściślejszego i systematyczniejszego zbadania pomników sztuki, restauracyj lub utrzymania wymagających.

Gaz. Lw.

Praktyka administracyjna.

Zasady orzeczeń władz centralnych.

Orzeczn. Trybunału państwowego.

14. [Do §. 14. ust. z 14. kwiet. 1869 r. n. 44. dz. pr. p.] — Skarga o naruszenie posiadania należy do drogi sądowej, chociażby się rozchodziło o niepokojenie w prawie jeżdżenia po drodze gminnej. — Najw. Tryb. sąt. oddalił skargę A., jako do rozstrzygnięcia przez władze administracyjne należącą, z uwagi, że przedmiotem skargi było wykopaniem rowu spowodowane ukrócenie A. w rzekomem posiadaniu prawa jeżdżenia po oznaczonej jako droga parceli N. 2762 gminy katastr. H., przeto niepokojenie w ruchu na tej parceli; że parcela ta w ks. grunt. jako „droga gmi-

ny H. jest zapisaną, przeto według §. 28. ust. 3. ust. kraj. dla Salzburga z 2. maja 1860 r. l. 7. dz. ust. kraj. (§. 27. c. galic. ust. gm. z 12. sierp. 1866 r. n. 19. dz. u. kraj. gal.) staranie o bezpieczeństwo ruchu na drogach gminnych do samoistnego zakresu działania gminy należy, a zatem tylko ta nie zaś sądy do orzekania w sprawie niniejszej są powołane. — Powód odniósł się tedy do autonomicznych władz administr., a mianowicie w pierwszym rzędzie do zwierzchności gminnej w H., która jednak skargę tę jako nie do urzędowania władzy gminnej należącą z powodu niewłaściwości zwróciła, a mianowicie z powodu, że będąca drogą polową parcela N. 2762. według §. 5 ust. drogowej i §. 494. kod. cyw. nie jest publiczną drogą gminną, lecz raczej drogą prywatną. — To nieuznanie kompetencji władz gminnych potwierdził w drodze rekursu także Wydział gminny i Wydział krajowy. — Trybunał państwowy, do którego się o rozstrzygnięcie tego sporu do kompetencyjnego odniesiono, oświadczył się za kompetencją sądów; albowiem w niniejszym wypadku rozchodzi się jedynie o to, czy A. przez trzeciego, mianowicie przez B. w twierdzonym przez się prywatno-prawnym stosunku posiadania został naruszonym. Do orzekania o tem czy zaszło takie naruszenie posiadania, według §. 2. ces. rozp. z 27. paździer. 1849 r. N. 12. dz. pr. p. i §. 55. normy jur. wyłącznie tylko sądy zwyczajne są właściwe, a ktokolwiek wątpi, ma być się naruszonym w swem posiadaniu, ma według §. 339 k. cyw. prawo, domagać się sądowno zakazu wszelkiego targnięcia się na takowe. — (Orz. Tryb. państwa z 19. paździer. 1886 r. l. 134 i 135).

17. [Do §§. 6. 7. 10 i 33. ust. o stow. z 15. listop. 1867 r. N. 134 dz. pr. p.] — Reskryptem min. spr. wewn. z 6. lipca 1886 r. l. 11210, wydanym po upływie czterotygodniowego terminu ustawowego oznajmiono żalącemu się stowarzyszeniu, że nie może mu być udzielonem żądane przy sposobności doniesienia o zmianie statutów pozwolenie na przyłączenie się do ogólnego niemieckiego związku śpiewackiego. Jednakże przyłączenie się to tkwiło już w doniesionej a w czasie należytych nie zabronionej zmianie statutów, gdyż w §. 1. zmienionych statutów stowarzyszenie oświadcza iż jest członkiem ogólnego niemieckiego związku śpiewackiego, a w §. 2. lit. c. wyrzeczonym jest branie przez związek udziału w festywalach śpiewackich i związkach śpiewackich po za obrębem związku w ogóle, a przeto także przyłączenie się do takiego rodzaju zagranicznych stowarzyszeń, jako środek służący do osiągnięcia celu związku. Reskrypt ministerjalny, o którym mowa, przedstawia się tedy jako postanowieniami ustawy o stowarz. nie niesprawiedliwione targnięcie się na prawne istnienie żalącego się stowarzyszenia, przeto jako ukrócenie prawa w art. XII. państw. ust. zas. z 21. grudnia 1867 r. N. 142. dz. pr. p. poręczonego... §. 33. pow. ust. tylko politycznym stowarzyszeniom zabrania tworzenia związków między sobą, lub wchodzenia w stosunki z innymi stowarzyszeniami; tworzenie zaś związków nie politycznych stowarzyszeń z innymi, także zagranicznymi, takimi stowarzyszeniami ustawą o stowarz. nie jest wzbronione, jako i reskrypt min. spr. wewn. z 21. sierp. 1869 r. l. 12920 wyraźnie uznaje. Nie jest to tedy dyskrecjonalnemu uznaniu ministerstwa spr. wewn. pozostawionem, udzielić lub odmówić przyzwolenia na związki tego rodzaju. (Orz. Tryb. państw. z 18. paździer. 1886 r. l. 133)

Orzeczenia ministerjalne

18. [Do §. 24. rozp. ministr. z 3. lipca 1854 z. N. 1869 dz. pr. p.] — Po myśli pow. §. 24. obojętnem jest, czy odnośna urzędowa czynność komisyjna spowodowaną została przez prośbę tego, kogo za obowiązanego do zwrotu uznano, czyli też przez winę jego. — (Orz. min. spr. wewn. z 17. maja 1886 r. l. 5676. — Z. f. V. n. 39 z r. 1880).

19. [Policja bezpieczeństwa]. — Przeszkodzenie straży ogniowej przy pożarze ulega jako z przepisami policyjnymi sprzeczne zgorzenie wywołujące zachowanie się na miejscu publicznem ukaraniu z §. 11. ces. rzp. z 20. kwiet. 1854 r. n. 96 dz. pr. p. — (Orz. min. spr. wewn. z 30. czerwca 1886 r. l. 10939. — Z. f. V. n. 40 z r. 1886).

20. [Do §. 10. ust. gm.] — Skazanie za obrazę czci z §. 496 k. k. nie wystarcza by kogo po myśli przepisów o wydaleniu z obrębu gminy jako „żywoć skażony prowadzącego“ mózż oznaczyć. — (Orz. min. spr. w. z 1. września 1886 r. l. 150206 — Z. f. V. n. 46 z r. 1886).

21. [Do §. 19. al. 2. ust. przem.] — Nadanie koncesji do prowadzenia przemysłu gospodniego i szynkowego profesorowi gimnazjalnemu w innym miejscu urzędującemu, już z tego powodu nie jest dopuszczalne, ponieważ osobistość taka sama przez się nie jest w możności osobistego wykonania tej przemysłowości. — (Orz. min. spraw w. z 27. kwiet. 1886 r. l. 2390. — Z. f. V. n. 44 z r. 1886).

22. [Do §. 102. czeski (§. 104. galic.) ust. gm.] — Uchwała rady gminnej, wyrażająca zniesienie pewnego zobowiązania gminie przez orzeczenie relucyjne nałożonego, zawiera przeciwnie ustawom przekroczenie zakresu działania gminy. Dla powstrzymania uchwał rady gminnej władza polit. nie potrzebuje znieść się z wydziałem powiatowym (w Czechach. Według galic. ust. gminnej [§. 105. al. 3.] w wypadku, gdy sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, polit. władza pow. winna o powstrzymaniu wykonania uchwały rady gm. równocześnie wydział rady pow. zawiadomić. Red) — (Orz. m. spr. w. z 31. maja 1886 r. l. 6476. — Z. f. V. n. 45. z r. 1886).

STOWARZYSZENIA.

Kosowskie Towarzystwo prawnicze.

Sprawozdanie

z czynności Towarzystwa prawniczego w Kosowie w r. 1886.

Kosowskie Towarzystwo prawnicze postępowało i w roku 1886., który był zarazem 15tym rokiem istnienia Towarzystwa, drogą, obroną już w latach poprzednich.

W szczególności obznajamiano się na walnych zebraniach z nowo ogłaszanymi ustawami i rozporządzeniami na podstawie szczegółowych sprawozdań wyznaczanych do tego referatów, rozbiegano ważniejsze orzeczenia władz i in-

stancij centralnych, a w szczególności także najwyższego trybunału sądowego, trybunału kasacyjnego, trybunałów państwowego i administracyjnego, jak niemniej wyborowe artykuły fachowych czasopism prawniczych, interpretowano i komentowano pozytywne ustawy, debатовano nad ważniejszymi lub wątpliwymi wypadkami praktycznymi, przedstawianemi przez poszczególnych Członków Towarzystwa i załatwiano wypadki wątpliwe uchwalanemi przez Towarzystwo rezolucjami, które następnie ogłaszano w sprawozdaniach miesięcznych w dziennikach.

Ażebym traktowanym na walnych zebraniach sprawom zapewnić wszechstronne opracowanie i umożliwić wszystkim członkom udział w pracach Towarzystwa i w dyskusji, traktowano wszystkie kwestje ważniejsze tylko po poprzedniem postawieniu ich na ogłoszonym każdorazowo wcześniej porządku dziennym najbliższego zebrania i na podstawie szczegółowo opracowanych referatów wyznaczanych w tym celu sprawozdawców.

Jako pomoc nankową utrzymywało Towarzystwo w roku ubiegłym dziesięć czasopism prawniczych, a mianowicie: Przegląd sądowy i administracyjny, Urzędnika i Prawnika, Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit, Oesterreichische Zeitschrift für Verwaltung, Centralblatt für juristische Praxis, Dra Budwińskiego Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes, Gerichtshalle, Reichsgesetzblatt, Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych i Verordnungsblatt des Justizministeriums.

Do biblioteki Towarzystwa przybyło w r. 1886. 15 dzieł w 29 tomach, tak iż z końcem roku liczyła biblioteka ogółem 105 dzieł w 150 tomach. W darze otrzymała biblioteka Towarzystwa od Wgo Dra Augusta Balasitsa tegoż „Studja nad procesem cywilnym.“

Towarzystwo odbyło w r. 1886. siedm zgromadzeń ogólnych, a mianowicie trzy w Kosowie i po dwa w Kutach i Wiżnicy, na których zajmowano się prócz wyboru wydziału i uchwalenia budżetu na r. 1887., jakoteż załatwienia rachunków za rok poprzedni, pracami już wyżej wymienionymi. Prócz tego uchwalono na posiedzeniu dnia 20. lutego 1886 poprzeć u c. k. ministerstwa sprawiedliwości petycję Lwowskiego towarzystwa prawniczego w sprawie postępowania przy egzekucyjnych sprzedażach nieruchomości i spowodować plenarną uchwałę c. k. najwyższego trybunału sądowego, która dnia 23. marca 1886 zapadła, a o której „Przegląd sądowy i administracyjny“ obszernie zdał sprawę.

Kwestje prawne, nad którymi obradowano na walnych zebraniach, przedstawili w r. 1886 pp. Kohmann, Manasterski, Mandyczewski, Roszkiewicz, Dr. Wilkowski i Dr. Wurst. — Referentami na walnych zebraniach byli również powyżsi panowie, a nadto jeszcze pp. Dorundiak, Górski, Kulczycki, Müller, Smolka, Stokłosiński i Winiarski.

Wydział obradował w r. ubiegłym ośm razy i zajmował się na swych posiedzeniach prócz spraw administracyjnych przygotowaniem przedmiotów, mających się traktować na walnych zebraniach, jakoteż wykonaniem uchwał na walnych zgromadzeniach powziętych.

Przychody Towarzystwa wynosiły w ubiegłym roku 180 zlr. 66 ct., rozchody 176 zlr. 20 ct. Tytułem zaległych wkładek miało Towarzystwo z końcem roku 41 zlr. 50 ct. do żądania.

Kosowskie Towarzystwo prawnicze liczyło w r. 1886 ogółem 30 członków z Kosowa,

Kut i Wiżnicy, w tej liczbie 13 urzędników sądowych, 6 urzędników politycznych, 1 skarbowego, 2 autonomicznych, 5 adwokatów i kan dydetów adwokackich, 3 notariuszy i kandyda tów notarialnych. W szczególności należeli do Towarzystwa pp. Choynowski Józef, Danek Stanisław, Doruński Michał, Grabski Władysław, Górski Edmund, Jasienicki Włodzimierz, Kerth Leopold, Kohmann Józef. Kulczycki Aleksander, Łuczakowski Izidor, Maczek Witold Mandyczewski Włodzimierz, Manasterski Alfred Mieczysław, Müller Artur, Niedźwiedz Teofil, Przybyłowski Stanisław, Romaszkan Władysław, Roszkiewicz Jan, Rudkowski Józef, Sabat Hipolit, Sanocki Dyonizy, Sielecki Franciszek, Smolka Franciszek, Stokłosiński Tadeusz Szczesny, Świątkowski Aleksander, Dr. Tarnawski Apolinary, Dr. Wilkowski Emil, Winiarski Jan, Dr. Wurst Karol i Dr. Zakrzewski Antoni. Wydział składali pp. Dr. Karol Wurst z Kosowa jako prezes, Dr. Emil Wilkowski, Mieczysław Manasterski i Józef Kohmann z Kosowa, Dyonizy Sanocki z Kut i Józef Rudkowski z Wiżnicy jako członkowie, nakoniec Franciszek Smolka z Kosowa, Leopold Kerth z Kut i Władysław Romaszkan z Wiżnicy jako zastępcy.

Rezolucje uchwalilo towarzystwo w r. 1886 następujące:

1. „Stronie spór wiodącej, na rzecz której dopuszczony został dowód przez świadków, wolno w każdym czasie bez zezwolenia strony przeciwnej od przesłuchania wszystkich lub niektórych świadków odstąpić.“
2. „Krydatorjusz nie ntraca przez popadnięcie w konkurs prawa wytaczania pozwów imieniem swych małoletnich dzieci i zastępowania ich w sądzie“
3. „Egzekucja wyroku, zasądzającego pozwanego na oddanie realności, wykonaną być może w każdym razie tylko przeciw temu, przeciw komu wyrok został wydany, nigdy zaś przeciw trzeciemu posiadaczowi.“
4. „Czyli egzekut lub trzecia osoba w posiadaniu się znajduje, ocenia sędzia na podstawie przedstawionych sobie dowodów.“
5. „Akt darowizny spornej realności, zeznany przez męża na rzecz żony już po czasie obowiązywania ustawy z 25. lipca 1871. Nr. 76. dz p. p. nie w formie aktu notarialnego, dowodu posiadania żony stanowić nie może.“
6. „C. k. prokuratorji państwa nie przysługuje w obec brzmienia §. 283. post. kar. prawo odwołania się z powodu niskiego wymiaru kary w tych wypadkach, w których najniższy wymiar kary ustawą nie został oznaczony.“
7. „Pretensje dzierżawcy o odszkodowanie przeciw trzecim osobom, z kontraktu dzierżawnego nieobowiązany, dochodzone być mają, o ile nie przenoszą kwoty 50 złr. a. w., w postępowaniu drobiazgowem“ (§. 4. ustęp drugi ustawy o post. drobiazgowem)

Z Wydziału Towarzystwa prawniczego
Kosów dnia 12. lutego 1887.

Prezes: *Dr. Wurst.* Z Wydziału: *Dr. Wilkowski.*

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. Lw.“ po dzień 20. Lutego 1887 r.)

Mianowania Kontrolorem pocztowym, kasjer Józef Rożałowski w Tarnopolu, kasjerem pocztowym oficjał Józef Olszewski we Lwowie, obaj dla Tarnopola. — Koncepistami administracyjnymi przy c. k. gal. Dyrekcji dóbr państwowych, praktykant konceptowy c. k. Namiestnictwa Artur Müller i praktykant konceptowy c. k. Dyrekcji Skarbu Dr Seweryn Zwolski. —

Opróżnione posady. Notariusza w Żabnie. Podania do Izby notarialnej w Tarnowie do 15. marca b. r. (7). — Kancelisty do prowadzenia ksiąg gruntowych przy Sądzie powiatowym w Tuchowie. Podania do Prezydum Sądu obwodowego w Tarnowie do 10 marca b. r. (8). —

Od Administracji.

Wszystkich Szan. Prenumeratorów prosimy o rychłe wyrównanie należności prenumeracyjnych.

Dzieło Juliana Tałasiewicza

O postępowaniu w sprawach niespornych,
w zastosowaniu dla Galicji,

obejmujące 2 tomy razem (str. X, 272 i 208) 8vo, które zaleconem zostało jako przydatny podręcznik wszystkim c. k. sądom, a w szczególności c. k. sądom powiatowym — okólnikami wys. Prezydów c. k. sądu kraj. wyższego w Krakowie z 25. kwietnia 1885 l. 6229/1 r. i c. k. sądu kraj. wyższego we Lwowie z 25. grudnia 1884. l. 11274/1 r. — nabyć można u autora w Wadowicach za cenę 4 złr. Przesyłając tę kwotę przekazem pocztowym, otrzymuje się dzieło **franco.**

Tęgoż autora broszurę (8vo. str 83):
Uwagi nad rezolucjami uchwalonemi w październiku 1883 r. przez Sejm galicyjski odnoszącemi się do ustaw spadkowych i opiekuńczych, tudzież do notariatu jako komisariatu sądowego, dalej uwagi nad projektem rządowym dnia 7 marca 1884 w Radzie państwa wniesionym, co do przepisów spadkowych dla osad średniej wielkości, **można nabyć u autora za cenę 60 centów.** (2 — 5)

Oryginalne
Singera maszyny
do szycia

na spłatę ratami
G. Neidlinger
Lwów ul. Kopernika 1. 2.

PIERWSZY GALICYJSKI

ZAKŁAD

uniformowania pp. oficerów i urzędników
WE LWOWIE

rozpoczął swe przedsiębiorstwo w lokalnościach
urządzonych ku temu w domu

przy ulicy Kopernika 1. 9. we Lwowie
(mieszczącym bióra ck. urzędu telegraficznego).

DZIEŁA

prof. Dra Leonarda Piętaka:

Prawo spadkowe rzymskie tom I. w cenie 5 złr.
O Towarzystwach zarob. i gospodarczych. 2 złr.
O giełdzie i czynnościach giełdowych. 1 złr. 20 ct.
O istotnych znamionach czynności kredytowych
i ich nieważności według ustawy lipcowej
z r. 1877, 80 ct.
nabyć można u autora (Lwów, Pańska 16)
z przesyłką franko, tudzież w księgarni
Seyfartba i Czajkowskiego we Lwowie
i innych księgarniach krajowych.

Nakładem księgarni

J. A. Pelara (H. Czerny) w Rzeszowie

wyszło dzieło pod tytułem:

PODRĘCZNIK

Do Ustawy i Instrukcji Hipotecznej
ułożył

Alojzy Niemetz.

Wydanie drugie znacznie powiększone.
Cena egzemplarza 1 złr. 20 cent.,
z przesyłką poczt. 1 złr. 30 cent.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

VIERHUNDERT TAFELN.
NEUE (13) UMGEBEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.
Brockhaus'
Conversations-Lexikon.
Mit Abbildungen und Karten.
Preis à Heft 30 kr.
JEDER BAND FL. 4.50., LEINW. u. D. FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. O. V.
240 HEFTE ODER 12 BÄNDE